Cultuurhistorisch Centrum Oldambt

Jaarverslag en -rekening

2018

Inhoud

Inleiding	2
Archieven	3
Musea	3
Publiek en informatie	4
Educatie	4
Architectuur en landschap	5
Platform	5
Historische thema's	6
Carillon & toren	6
Begroting 2018	7
Vooruitblik 2019	8

Inleiding

Het jaar 2018 heeft in het teken gestaan van twee grote gebeurtenissen, een historisch en een hedendaags. De Slag bij Heiligerlee was het eerste half jaar alomtegenwoordig en is feestelijk herdacht. De verhuizing van het CHC van de voormalige bibliotheek naar het voormalig ziekenhuis heeft het tweede half jaar bepaald en veel invloed gehad op de activiteiten

Het jaarverslag is geordend volgens de activiteiten die het Cultuurhistorisch Centrum Oldambt sinds jaren organiseert. De bekende onderwerpen, Archieven, Musea, Publiek en informatie, Educatie en Architectuur en landschap komen aan de orde. De herdenking van de Slag wordt zoveel mogelijk in de passende hoofdstukken opgenomen. Zo wil het CHC de activiteiten stroomlijnen en tegelijk zorg dragen voor speciale aandacht voor onderwerpen die kunnen bijdragen aan de doelstelling.

Het Carillon wordt apart besproken omdat het beheer hiervan uitgevoerd wordt op basis van een aparte overeenkomst met de gemeente Oldambt. Alles wordt financieel vertaald in de bijgevoegde jaarrekening.

M. B. Kruijswijk
Directeur

I – Archieven

Beeldbank

De deelname aan www.beeldbankgroningen.nl is voortgezet. Het streven was de totale fotocollectie op de beeldbank aan het einde van 2018 9.000 afbeeldingen op de site te hebben. Door de invoering van de AVG en een juridische uitspraak over fotorechten is dit anders gelopen. Uit voorzorg zijn ruim 1500 foto's van de beeldbank verwijderd.

De herdenking van de Vereniging van Huisvrouwen viel in het najaar, waarin het CHC in afwachting was van de verhuizing.

Digitale studiezaal

De in 2016 gescande woningkaarten van de voormalige gemeente Winschoten zijn teruggehaald van Archieven.nl in verband met de discussie rondom de AVG. Het is niet aan te tonen dat de namen op de woningkaarten niet van nog levende personen zijn. Er zal in 2019 een alternatief worden bedacht om de woningkaarten op naam toegankelijk te maken.

De verplaatsing van de oude archieven naar Tynaarlo zijn een andere reden om zoveel mogelijk bestanden digitaal aan te bieden. Daarvoor zouden in 2018 nieuwe afspraken met de gemeente worden gemaakt. De archieven staan begin 2019 nog in Scheemda. Zodra de overdracht plaatsvindt, zal het CHC het gesprek aangaan over de meest efficiënte aanpak van de dienstverlening.

Wettelijke archiefzorg

Het Cultuurhistorisch Centrum Oldambt draagt zorg voor de wettelijke archiefzorg voor de gemeente. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst.

In 2018 werden .. onderzoekers geholpen
Hiervan betroffen .. vragen stamboomonderzoek en .. vragen regionale historie.

II – Musea

Digitaal museum

De samenwerking met de Verhalen van Groningen is nog steeds actueel. De informatie die naar voren komt in de voorbereiding en de uitvoering van de in de inleiding genoemde herdenkingen zou nieuwe verhalen uit het Oldambt voor deze site produceren. Dit is door de verhuizing in het gedrang gekomen. In 2019 zullen zeker nieuwe verhalen worden geplaatst.

Exposities

In 2018 is over de invoering van het algemeen kiesrecht een tentoonstelling ingericht. Hierbij is nadrukkelijk de relatie gelegd met de gemeenteraadsverkiezingen. In samenwerking met de jongerenorganisatie Jimmy's is aandacht gegeven aan het betrekken van jongeren bij de verkiezingen. Zij hebben een rondleiding gekregen door de tentoonstelling, waardoor zij een beeld kregen van de achtergrond van kiesrecht en democratie.

Bezoekers konden het historisch stembiljet invullen waarop bijzondere personen stonden die na de invoering van het algemeen kiesrecht voor mannen in de gemeenteraden kwamen in het Oldambt. De uitslag van deze historische verkiezing krijgt een rol in de herdenking van het vrouwenkiesrecht in september 2019.

III – Publiek en informatie

Publicaties

Er zijn in het Oldambt diverse initiatieven voor toeristische routes. In 2018 is vooral de nadruk gelegd op de grote wandelroute tijdens de herdenking van de Slag bij Heiligerlee. Het CHC heeft twee bijeenkomsten belegd met alle betrokkenen om een goede afstemming te bereiken tussen de organisatie in Heiligerlee, de organisatie van de wandelroutes en Verhalen van Groningen.

Voor de Open Monumentendag is in samenwerking met de stadsgidsen een route gemaakt langs alle monumenten die open waren.

Oldambt Historische Reeks

De voorbereidingen voor de Oldambt Historische Reeks zijn doorgeschoven naar 2019.

Artikelen

De artikelen zijn vervangen door een nieuwe manier van verhalen vertellen: Oldambt Klassiek, een radiorubriek van het Cultuurhistorisch Centrum Oldambt bij RTV GO!, in het programma Kunst en Go-tuur. Wekelijks is er een verhaal over een historisch onderwerp met daarbij passende klassieke muziek. De verhalen worden, als daar aanleiding voor is, aangepast aan de actualiteit of aan historische momenten die herdacht worden. In 2019 zal dit worden voortgezet.

IV - Educatie

Lezingen

De lezingen waren onderdeel zijn van het activiteitenprogramma rondom de tentoonstelling over 100 jaar Algemeen kiesrecht. Belangrijk onderdeel hiervan was de activiteit met de jongeren van Jimmy's.

Op 18 mei is over Slag bij Heiligerlee een symposium georganiseerd in de burcht in Wedde over de Slag bij Heiligerlee. Het symposium is live gestreamd. Daardoor was het mogelijk dat onder andere in de Groninger Archieven een groep mensen de voordrachten van de historici konden volgen. aanleidingen en gevolgen een internationale wetenschappelijke conferentie worden gehouden. Voor Heiligerlee wordt een apart plan van aanpak geschreven. Hierin komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- De verwachtingen van Willem van Oranje bij de inval; wat was zijn strategie? – door Dr. Erik Swart (Conservator te Giessen)
- De rol van de pamfletten van Lodewijk, wat konden de mensen in Heiligerlee weten? – door Dr. Jonas van Tol (universiteit van Amsterdam)
- De kijk van de Spanjaarde op de Slag bij Heiligerlee en bij Jemmingen. – door Dr. Raymond Fagel (universiteit Leiden)
- De gevolgen in Emden van de komst van vluchtelingen uit Groningen. – door Prof. Raingard Esser (universiteit Groningen)
- De eerste synode in Emden en het vervolg voor de Opstand. – door Drs. Jochem Abbes (gemeente Westerwolde)
- De algemene inleiding werd verzorgd door Dr. Anton van Lem (universiteit Leiden)

Het symposium werd afgesloten met een maaltijd: Aan tafel met Willem van Oranje. De gerechten kwamen van een menulijst uit 1566, ter gelegenheid van de doop van prins Maurits. Bij deze maaltijd was ook de proeverij van het Graaf Adolff 1568 bier dat voor de gelegenheid gebrouwen is.

De lezingen zullen in de vorm van zeer leesbaar geschreven artikelen verschijnen in een rijk geïllustreerd boek, bedoeld voor een breed publiek. Dit is nu gepland voor het najaar van 2019.

V – Architectuur & landschap

Open Monumentendag

Het CHC Oldambt organiseerde de Open Monumentendag in samenwerking met alle plaatselijke commissies in opdracht van de gemeente Oldambt. Dit jaar is voor het eerst een combinatie gemaakt van de folder en een routeboekje. Het erfgoedveld heeft dit goed ontvangen.

Twee bijzondere activiteiten waren dit jaar nieuw. In de kerk in Finsterwolde hield geoloog Ide van der Molen een lezing over het ontstaansgeschiedenis van de bodem. Stichting Landschap Oldambt organiseerde een mooie middag bij een van de dijkgaten.

Toren Winschoten

In samenwerking met het Gilde van de Stadsgidsen is voortgezet. Zij hebben nieuwe informatie aangebracht op de trans van de toren zodat bezoekers weten wat ze zien als ze rondkijken. Voor 2019 is in samenwerking een plan gemaakt voor nieuwe aanpassingen, die vooral ook extra informatie geven over het carillon.

VI Platform

Samenwerking erfgoedinstellingen

Net als ieder jaar is het erfgoedoverleg twee keer per jaar samen gekomen. De nadruk van dit overleg ligt op de organisatie van de Open Monumentendag. De uitkomst van dit overleg is beschreven in de paragraaf V. In deze paragraaf is ook de samenwerking met de stadgidsen en torenwachters beschreven. De stadsgidsen hebben in het nieuwe Cultuurhistorisch Centrum hun eigen kantoorruimte gekregen.

De herdenking van 450 jaar Heiligerlee is een groot feest geweest. Iedere partij heeft, na de afstemming vooraf, zijn eigen deel georganiseerd. In oktober hebben het Cultuurhistorisch Centrum en de musea Heiligerlee gezamenlijk een slotdag gehouden in de stijl van een Dag van de Oldambtster geschiedenis. Er waren lezingen, een optreden door Jur Roelofs als Willem van Oranje, presentaties van de Groninger Archieven, films en een proeverij soldatenpot. Naar schatting waren er deze middag 150 bezoekers.

Er is een beroep gedaan om het CHC voor ondersteuning van de inrichting van de Oude Remise in Bad Nieuweschans. Hierop is geen vervolg gekomen vanuit Bad Nieuweschans.

De directeur van het CHC was lid van de jury van de landschapscursus die door het IVN werd georganiseerd.

Namens de erfgoedinstellingen is het Cultuurhistorisch Centrum Oldambt lid van het Cultuurplatform Oldambt.

Dag van de Oldambtster geschiedenis

De Dag van de Oldambtster geschiedenis heeft moeten wijken voor de verhuizing. In plaats daarvan heeft het CHC samen met de musea in Heiligerlee de slotmiddag van 450 jaar Heiligerlee georganiseerd.

VII – Historische thema's

Met de jaarthema's wil het CHC meer structureel informatie verzamelen en presenteren over onderwerpen die de geschiedenis dicht bij de inwoners van de regio kan brengen. Er is gekozen voor twee thema's:

Heilsgeloof en communisme

Het plan rondom het verzamelen van verhalen van en over communisme was gepland voor het najaar. Door de verhuizing is dit doorgeschoven naar 2019. In het voorjaar zal de tentoonstelling communistisch verzet worden geplaatst in Finsterwolde. Daar zal het begin gemaakt worden voor het leggen van contacten. Het plan van aanpak en de subsidieaanvragen zullen in 2019 verder vorm krijgen en aansluitend in 2020 zal het project van start gaan.

Joodse geschiedenis

Open Joodse Huizen/Huizen van verzet vertelde deze keer drie verhalen

- In de rabbinaatswoning –
- In de raadszaal – Ro de Beer - Meibergen.
- In de tramwerkplaats – Abraham Sachs

Ondanks het warme weer waren er per lezing ongeveer 20 bezoekers. De stadsgidsen boden een wandeling aan door het centrum langs punten van Joodse geschiedenis.

Het noemen van een roos naar Etty Hillesum is doorgeschoven naar 2019, tijdens het Rozenfestival.

VIII – Carillon

In opdracht van de gemeente Oldambt beheert het Cultuurhistorisch Centrum het carillon. Dit houdt in dat het carillon regelmatig bespeeld wordt en dat aan landelijke activiteiten, zoals de Open Torendag, wordt meegedaan. In relatie met de winkeliers van de Torenstraat zoekt het CHC naar een bredere invulling.

Na overleg is besloten geen zomerconcerten meer te houden. De investering staat niet in verhouding met de belangstelling. De beiaardier heeft, samen met een vrijwilligster van het CHC Oldambt en een stadsgids een plan opgesteld voor de bespelingen waarin rekening wordt gehouden met hoogtijdagen, momenten waarop er veel mensen op straat zijn en de samenhang met activiteiten in de Torenstraat.
De beiaardier heeft, samen met de torenwachters een plan gemaakt voor de herinrichting van de toren dat inmiddels aan de gemeente (als eigenaar van de toren) is voorgelegd.

IX - Bedrijfsvoering

In december is het CHC verhuisd naar de voormalige huisartsenpost. Dit is een geweldige verbetering ten opzichte van de oude bibliotheek.

Twee vrijwilligers zijn met pensioen gegaan. Het CHC Oldambt kent nu de volgende samenstelling

Raad van Toezicht
Mevrouw E. Bulder
De heer J. Groenbroek
De heer G.

Bestuur
De heer J. Timmer (voorzitter)
De heer H.L. Hilarides (penningmeester)
De heer D. Bos (secretaris)

Directeur
Mevrouw M.B. Kruijswijk

Vrijwilligers
Mevrouw M. Buining
De heer J. Dik
Mevrouw E. de Haas
Mevrouw F. ten Have
De heer W. Hemmen
De heer F. Kuiper
De heer H. Rosendahl

Afscheid hebben we genomen van:
De heer E. Blaauw
De heer H. Hofstee

X – Financieel overzicht

Exploitatie CHC	2017	2018	2017	2018
	opbrengsten	opbrengsten	kosten	kosten
Archieven/Beeldbank	€ 15.505,00	€ 16.085,00	€ -	€ 1.179,45
Beheer CHC	€ 24.387,79	€ 26.606,01	€ -1.496,06	€ 822,82
Personeel	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ -36.660,57	€ 38.803,21
Projectgelden				
Subsidies niet projectgerelateerd				
Activiteiten	€ 2.130,00	€ -	€ -1.437,26	€ 400,00
Verkoop.	€ 494,62	€ 116,00	€ -5,95	€ -
Vrieslandt				€ 7.400,78
Carillon	***€ 7.055,00***	***€ 5.585,00***	***€ -7.919,25***	***€ 6.797,95***
Dag van de WOG				
OI Graitje				
Vrouwententoonstelling	€ 1.232,50	€ 490,00	€ -7.354,12	€ 2.680,60
4 en 5 mei	€ 8.963,00	€ 200,00	€ -7.254,72	
Afschrijvingen				
Overige inkomsten/kosten				
Verlies / **Winst**	**€ 360,02**	**€ 7.002,80**		
Totaaltelling	**€ 62.127,93**	**€ 58.084,81**	€ -62.127,93	€ 58.084,81

Balans CHC							
Debet	***31-12-2016***	***31-12-2017***	***31-12-2018***	***Credit***	***31-12-2016***	**31-12-2017**	**31-12-2018**
Banksaldo	€ 74.753,80	73946,06	47754,8	Eigen vermogen	€ 19.571,39	€ 27.190,70	€ 26.830,68
Kassaldo	€ 151,05	€ 699,22	€ 257,50	Toevoeging winst	€ 7.619,31	360,02	-7002,8
Leningen / ug				Crediteuren			
Rente	€ 68,51	€ 0,79	€ 0,06	*Reserve Carillon*	*€ 12.177,09*	€ 11.312,84	€ 10.448,59
Vorderingen				*toe/afname carillon*	***€ 1.057,55***	-864,25	€ -1.212,95
dienstverleningsovereenkomst			€ 15.000,00				
Debiteuren carillon			€ 5.000,00				
				Voorziening OHW	€ 35.605,56	€ 35.605,56	€ 35.605,56
				Overlopende passiva	€ 0,01	€ 176,95	€ 2.130,33
	€ 74.973,36	€ 74.646,07	€ 68.012,36		€ 74.973,36	€ 74.646,07	€ 68.012,36